

Nem is olyan régen ismerkedtünk meg két újkori kór, a bulimia és az anorexia fogalmával. Ma már tudjuk, mindkettő betegség, amibe akár bele is lehet halni. Kóros étvágytalanság pedig nemcsak az étkezésben fordulhat elő, hanem a szexben is. Ezt hívják szexuális anorexiának. Ez ugyan nem halálos, de nagyon kellemetlen.

A téma első szakértője egy amerikai orvos, Patrick Carnes, aki a szexuális élet zavaraira foglalkozott. Ő fedezte fel a betegség közös jellemző tüneteit egyre sokasodó páciensein, és tette közzé elméletét 1997-ben. A szexualitást kerülők problémái a mániákusan fogyni vágyók tüneteire emlékeztettek feltűnően, ezért nevezte el a jelenséget szexuális anorexiának. Páciensei „csendben szenvednek, és nem merik senkivel megosztani kétségeiket. Idegenkednek a szexuális élvezettől egy olyan környezetben, ahol minden a szexről szól.” Az orvos szerint a régi fogalmak szerint a szexuális anorexiás nem frigid, hanem libidóhiányos. Teljesen alkalmas a szexuális életre, de nincs hozzá kedve. Súlyosabb esetekben pedig semmi mással nem tud foglalkozni, mint azzal a félelemmel, amelyet a szexualitás iránt érez.

Sz. Mikus Editet, lapunk szexológus szakértőjét kérdeztük arról, mit lehet tudni erről a betegségről?

- Mik a tünetei? Miről lehet felismerni, hogy valaki ebben a betegségben szenved?

A betegségben szenvedő arra panaszkodik, hogy egyáltalán nincs kedve a szexhez, de ha mégis ráveszi magát, meglepően minden rendben van. Ha férfi, van merevedése, rendben van a magömlése, ha nő, akkor az orgazmus is létrejön. Mégsem vágyik újabb együttlétre, és a szexuális élete úgy megritkul, hogy hónapok, akár évek is eltelnek szex nélkül, miközben testileg teljesen

egészségesek. Gyakran hivatkoznak arra, hogy a partnerüket **nagyon szeretik, de elsősorban úgy, mint a testvérüket.** Ragaszkodásuk végtelen, de a vágyat – irántuk – nem ismerik. Más felé működnének ugyan, de az erkölcsi korlátaik visszatartják, tehát szinte ők soha nem csalják meg a párjukat.

- Valójában mi ez a szexuális anorexia?

Nagyon röviden: szexuális étvágytalanság, aminek a hátterében sohasem szervi, hanem mindig nagyon bonyolult lelki okok rejtőznek. (Mint ahogy szerintem a táplálkozási anorexia is mindig lelki eredetű.) Kicsit bővebben: a vágy nem általánosan, hanem célirányosan tűnt el, de mivel az illető érzelmileg ragaszkodik a párjához, elképzeltetlennek tartja a másik irányba nyitást.

- Kérlek, mesélj el néhány esetet.

Két eset is eszembe jut. Az egyikben a férfi már évek óta együtt élt a menyasszonyával. Eleinte rendkívül jól működött kettejük között a szex, de egyre ritkultak az együttlétek az ő hibájából. Hosszú beszélgetések után kiderült, hogy a menyasszony a párjánál jóval dominánsabb, kezdeményezőbb, rámenősebb, a társaságban talpraesettebb volt. Szerették ugyan egymást, és a férfi emiatt – hangosan – soha nem reklamált, de kicsit irigykedve figyelte sziporkázó párját. Arra jöttünk rá, hogy – tudat alatt! – a szex megvonásával „bünteti” a párját azért, hogy természetével elnyomja. Amint rájöttünk erre, a büntetési szándék feloldódott, és a kapcsolat rendeződött.

A másik eset bonyolultabb volt. Egy nagyon magas IQ-val rendelkező férfi panaszkodott arról, hogy mióta a második kislányuk is megszületett, nincs kedve a szexhez (a gyerek kétéves!) és nem is történt semmi. Feleségét nagyon szereti, mégsem tud közeledni felé. Kiderült, hogy a férjnek nagyon nehéz gyermekkorra volt, anyja elhanyagolta, szélhámosságért többször ült börtönben, és soha nem tudódott ki, hogy a gyereknek ki is az apja. Idősödő nagynénik nevelték fel. Gyűlölte a nőket – főleg az anyját – és ahol csak tudott, bosszúját pl. ártatlan állatokon töltötte ki válogatott kínzásokkal. Nem sok nővel létesített szexuális

kapcsolatot, szerelmes csak a feleségébe volt. A szerelem nélküli együttléteket unalmasnak találta, de funkcionálisan jól működött. A felesége volt az első nő, akit tisztelt is, és szeretett is.

Több hónap után kiderült, hogy a férfi minden nőnél az anyja iránti bosszúvágyát akarta kiélni, ezért szívesen megalázta volna őket a szeretkezés helyett, ezért titokban gyakran szadista pornókat nézett. Önmagát felsőbbrendűnek érezte, és egy kicsit tudott uralkodni a feleségén is. Csakhogy a feleség elkezdte képezni magát, tanult, és mire a vágy eltűnt, már a doktori disszertációját készítette... Az a helyzet állt elő, hogy a szeretett feleséget nem tudta, nem akarta már megalázni, hiszen – testvérként ugyan -, de nagyon szerette, és a szexet ő inkább megaláztatásra szerette volna használni. A problémája feloldhatatlannak tűnt, nem akart változtatni rajta, mert a megaláztatást élvezte. Inkább másik nőt keresett magának.

- Azt gondolhatnánk, ez a betegség a régebbi korok nőit támadhatta volna meg inkább, amikor a szexualitás még súlyos tabunak számított. Hogyan lehetséges, hogy éppen a nagy szexuális felszabadultság hozta el ezt a problémát az emberek életébe?

Nagy szexuális felszabadultság? Hol van ez? Csak az ál-felszabadultságot látom, a szorongások megmaradtak. Az egyenjogúság is eljutott arra a szintre, hogy a példák is férfiakra szólnak, ahol a női egyenjogúság, mint probléma, mint ok jelentkezett! Azért inkább férfi példám van, mert a férfiak keresik a megoldást, a nők meg – a történelmi múltra tekintettel – inkább elfogadottnak tartják, hogy nincs vágy, egy nőnél ebbe bele lehet nyugodni... Pedig szerintem nem szabad belenyugodni. Igaz ugyan, hogy a nőknél elég gyakran áll a háttérben biológiai ok is, mint pl. a fogamzásgátlók nagy része, melyek képesek a libidót elsöpörni. (Tökéletes fogamzásgátlás...) Vagy a stressz, a fáradtság a több műszak, és a

munkavégzés felelőssége a gyermeknevelés és háztartás mellett. De a sima vágyhiánytól az különbözteti meg a szexuális anorexiát, hogy itt a szeretet erősen megvan, a ritkaság katasztrofális, és ha nekifognak, akkor meg teljesen problémamentes.

- A fiatal lányokban eleve van egy félelem a szextől, az első megmérettetéstől. Melyek a különbségek e között a természetes állapot és a sérült lelkiállás között?

A virgó (szűz) lány csak **szorong, de azért legyőzve** aggodalmát mégiscsak belemegy az aktusba. Az **anorexiás képtelen rávenni magát** az aktusra, pedig biológiailag menne neki. Hogy bonyolítsuk a dolgot: a vaginizmussal küzdő nő pedig annyira fél, hogy látszólag belemegy az aktusba, de képtelen fogadni a férfit, azaz (a hüvely görcsös összehúzódása miatt) **a behatolás nem tud létrejönni.**

- Ha van szexuális anorexia, analóg módon létezik-e szexuális bulimia, és az mivel jellemezhető?

Logikus következtetés, de erről valahogy nem beszélünk. Ugyanis ők nem kerülnek terápiára, a kezelésükre nem kerül sor. A bulímiás ugyanis „bezábal” csak utána szégyelli és igyekszik megszabadulni tőle. Szexre fordítva: az ilyen ember cserélgeti a partnereit, hódító, csábító, az adott pillanatban élvezetekre képes, de erős indulatot érez a saját tette iránt, és partnerkapcsolati elkötelezettségre nem vállalkozik. Ők gyakran csak sima párkeresőknek néznek ki...

- Hogyan kezelhető a szexuális anorexia, és mit tegyen, aki felfedezi magán a tüneteit.

Feltétlenül szexológust kell felkeresni, és viszonylag hosszú pszichoterápiára kell számítani. Ritka szerencsés esetnek számítana, ha gyorsan megtalálnák a dolgok gyökerét, hiszen számtalan megközelítésben kell feltárni a beteg lelkének bugyrait. Talán ezen betegségek gyógymódjai hasonlítanak leginkább a pszichoanalízisre, amik nagyon részletes feltárást igényelnek. Nevezzük a terápiát **szexoanalízisnek**. De a feltárás és terápia után van remény a teljes rendeződésre. De az is lehet, hogy az eredmény a párkapcsolat felbomlását vonja maga után.